

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 85. ANULU XVII.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresele catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celalaltepartii ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 26 Octomvre (7 Nov.) 1869.

tru provinciile din Monarchia pe anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prin. si tiori straine pe anu 13 pe 1/2 anu: 6 fl. v. a.

Inscrisoarele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. situu, pentru a doua ora cu 5. cr. si pentru a treia repetiro cu 3. cr. v. a.

Evenimente politice.

In Boemia sunt inca partidele espresu unile in contra cei-lalte. Partida guvernamentale a adusu pre m'esa dietei unu proiectu de lege, in care se incerca a demonstr'a necessitate de a tie-nea strinsu la legile sustat'ore de statu, ca la o basa de dreptu publicu a imperiului si in specie a regatului Boemiei; aceea adresa 'si exprima mai departe speranti'a, ca ori ce incercare de a se schimb'a constitutiunea sustat'ore, imperatulu nu va admite. Acesta adresa se dice a fi emanatu chiaru dela ministru de justitia Dr. Herbst, ca o balantia in contra pretensiunilor incordate ale opozitiunei nationale cehice.

Totu acum s'a asternutu si la diet'a Galitiei unu proiectu de adresa, in care se apela la corona, ca ei (Galitiani) tienu bucurosu la constitutiunea imperiului, numai sa i lase a face unile schimb'ari in aceea constitutiune, si sa nui sil'esca a primi o lege, la care densii n'au contribuitu.

In diet'a din Bucovina se facu in dilele trecute propunerea de a se inmulti ablegatii, ce au a se tramite la senatulu imperiale in Vien'a si de a se orandu'i tramiteraa loru prin alegeri directe. Comitetulu referinte in acesta cauza 'si dedu parerea pentru alegerea si mai departe prin dieta. Deputatii romani, anume Nic. Vasilco, Andrieviciu, si Petrino, combatura propunerea atatu pentru inmultirea, catu si pentru alegerea der'apta a loru, carea venindu la votare si cadu.

Din Dalmati'a lipsescu scirile mai acurate despre cursulu dileloru din urma. Perderile soldatiloru se ascrie mai cu s'ema numerulu celui pre neinsemnatu alu loru fatia cu insurgenti'i, caci 18 batalione, de care s'a scrisu ca oper'edia in Dalmati'a, socotitu batalionulu cu putienu mai susu de 300 soldati, abea facu la vr'o 6000 soldati; afara de aceea si acesti'a avura a suferi lipsa in proviantu. Ministru de resbelu a trebuitu sa le procure victualele din Ungari'a.

Generalu-majorulu, cont. Auersperg este denu- mitu de comandante in contr'a insurgentiloru. Dupa sosirea acestui'a in Dalmati'a, FML. Wagner, care a operatu pana acum va merge la Zar'a, unde va concentra tota cam'ra preste trebile Dalmatiei in man'a sea. In 25 Oct. a emisu Maj. Sea urmat'ore ordinatiune imperat'esca, pre tempolu anomaliei acesteia, pentru tienstulu Cattaro:

„Comandantului armatei in tienstulu Cattaro se da tota puterea esecutiva in administratiunea celoru politice si politiane. Deci tote organele administratiunei publice, dimpreuna cu antistieles comunale voru fi supose aceluia; elu are in ramurile numite de administratiune puterea unui siefu alu tierii si pote lua mesuri, cari dealtmintrea com- pete numai ministruului pentru aperarea tierii si si- guranti'a publica.

In Fran'cia trech 26 Oct., de care se vorbi multu prin jurnalistic'a, ca nu va trece fara sa aduca cu sine eruperea unei resc'ole in Parisu. Temerea de armata, de care se ingriji-se Napoleonu, se dice a fi impedeatu acest'a.

Aici in Sabiu se finira alegerile comu- nale si scaunale. Dintre listele a doue partide, ce a circulatu la alegatori, se dice a fi votatu pentru cele facute de sasii „vechi“ unu nru de 700 si pentru cele ale sasiloru noi, 300. Catu de ne- dreptu s'a purtatu sasii vechi la componerea ace- loru liste fatia cu romani, marturisescu insusi unii dintre ei, cari mai au unu simtiu de dreptate:

Ieta ce scrie „Hr. Ztg.“ din 3 Novembre in- tr'unu articulu, unde descrie cursulu alegeriloru:

„Nedreptu si fara caviinti'a s'a purtatu sasii vechi c'atra concetatiunii nostrii romani, a caroru nu-

meru de alegatori se prea la 300, si prin urmare aru fi meritatu mai multa consideratiune, decatu ca numai prin 3 individi sa fie reprezentati adeca prin Imberasiu, dnii Brote si Cristea. Nu prin exclusivismulu seculului de mijlocu, ci prin o purtare binevoitore si drepta c'atra natiunile conlocu'itore sa demonstr'odie sasii, ca 'si cunoscu misiunea, aflandu-se in fruntea liberalismulu si a progresulu. —

Lasa, ca fiecare natiune sa se ingrigiasca de conservarea propria; deru apoi o astfelu de tratare a romaniiloru, care este egale cu totala eschidere a loru, numai este o manifestare a datoritiiei de propria conservare, ci unu ostacismu nerecificat'ore, fara considerare, infumuratu si vatematoriu in contra natiunii romane.

Romani in Mercurea la alegerea de deputati, dietali s'a purtatu cu multu mai dreptu si mai cu caviinti'a decatu sasii vechi din Sabiu. Ca a reu- stitu listele „sasiloru celoru vechi“ cu o majoritate eclatanta, prelanga tote scaderile componerei si cu- prinsulu loru, ast'a nu se ascrie bunat'atii aceloru liste, nici influentiei componatoriloru aceloru liste, ci nu- mai temerei de sasi „noi“, cari prin listele loru a produsu o frica panica, ca aru esista o legatura intre sasi noi, ungari si romani, carea aru pericli- tata majorisarea sasiloru vechi.

Unele scaderi ale listei de candidati facute din partea sasiloru vechi intr'unu modu exclusivu se simtu si se condemna p'ote, dara totusi se pre- ferira de a se primi, decatu sa se espuna pericu- lului de a urma o impartire a voturiloru si prin acest'a unu reu alu sasiloru.“

Diet'a Ungariel.

Siedinti'a din 29 Oct. Presiedinte: Som'stich. Secretariu: Lambert si Bujanovics; Pre- banc'a ministriloru: Horv'ath.

Dupa cetirea si autenticearea protocolulu sie- dintei trecute, anuncia presiedintele incursele. Mai multi membri predau diferite petitiuni.

Tote aceste petitiuni se predau comisiunei de petitiuni.

Albert Németh interpeleza pre ministru- lu de comerciu, de are scire despre aceea, cumca in oficiulu postalu din Tisza-Nana s'a pardutu o epis- tola ingreuiata cu 6000 fl. a casei comerciante din Pest'a los. si Gabr. Deutsch; ca maistrulu de posta de acolo Aless. Török inca e in prepusu la per- derea epistolei, si deca e insciintiatu despre ac' est'a, aplicatu e, a porunci o cercetare energica in afacerea ac' est'a si a spune in fine, ce cause l'au indemnatu a incredinti'a oficiulu de statu unui in- dividu cu renume asi'a reu, cum e numitulu maie- stru de posta?

La motivarea interpelatiunei acesteia vorbitu- riulu fu intreruptu prin strig'ari cu patima din dr'ep- ta, de cate ori venea vorb'a despre renumele celu reu alu maistrului de posta.

Dupa ac' est'a se cetesce raportulu comisiunei verificat'oria stabile. In sensulu aceluia suntu ve- rificati definitivu deputatii Theodoru Salamon, Géza Henter, Alessandro Körmendy, Carolu Antalfy, Dem. Horv'ath, B. Albert Bánffy, Emericu Hodossy si Michael Tormassy. Deputatii Trefort, Berzen- czey, Samassa, contele Ladislau Ráday se verifica cu rezervarea tempului obicinuitu de reclamat'ione de 30 de dile.

Presiedintele pune a se lua inainte sortirea deputatiloru dupa diferitele comisiuni judi- ciale.

Secretariulu de statu Kerkápolyi pune pre m'esa casei o propunere referit'orie la recru-

tare si voiesce a se lua la ordinea dilei dopa des- fasiurarea propunerei presente.

Presiedintele ordinez'a liparirea si impartirea propunerei. Ludvigh intr'eba pre Kerkápolyi, deca a adusu propunerea in numele ministruului? Secretariulu de statu Kerkápolyi a- firma ac' esta intrebare.

Dupa ac' est'a se trece la cestiunile dela ordi- nea dilei: continuarea desbaterei speciale despro propunerea ministeriale asup'a responsabilit'atii ju- decatoriloru.

Referintele Szögyényi cetesce partea IV. § 32 din aceea suna: „Delicte in contra disciplinei se judeca de judecatorii disciplinarie. Judecatoriele disciplinarie constau din 3 sectiuni.“

Coloman Ghyez y propune amendamentulu: Paragrafulu sa sune: „Delicte in contra disciplinei se judeca de judecatoriele criminale ordinario cele competente.“

Ministru lu de justitia Horv'ath aduce din par- te-si unu amendamentu, in urm'a carui'a para- grafulu la cestiune si cei urmatori 33, 34 si 35 tre- buie supliniti prin constructiuni cu totul noue, iera coi'a-lalti, ce urm'ez'a mai tardu trebuiescu modi- ficati forte multu.

Modificatiunea adusa de ministru lu de justitia suna:

§ 32 sa sune: „Delicte in contra disciplinei se judeca de ju- decatoriele disciplinarie.“

§ 33 sa sune: „Asup'a amplotatiloru judicali ce functioneza pre teritoriulu judecatoriloru reg. si asup'a es- portiloru asup'a curtiloru judecatoriesci reg. de in- stanti'a prima judecatori'a disciplinaria.

Curtea judiciale regia de instanti'a prima ca- curto judiciale disciplinaria se formeza din presie- dinte seu substitutulu seu si din doi votanti.

Vice-presiedinti, votanti, precum si fiscalii reg. si vice-fiscalii curtiloru judiciale reg. de in- stanti'a prima, apoi personalulu ajutatoriu si de manipulative a-i tablei reg. de judecatoria suntu subordinati judecatoriei disciplinaria a acelei table reg. de judecatoria, pre alu carei teritoriu se afla oficiulu loru. Curtea judiciale formata astfelu con- sta afara de presiedinte din 5 judecatori ordinari ai tablei reg.; presiedintele ei e presiedintele tablei reg. respective si in casu de impedeare presiedin- tele de senatu celu mai apr'ope cu rangulu dupa list'a de denumire.

Asup'a presiedintiloru curtiloru judiciale reg. de instanti'a I., asup'a judecatoriloru tablei reg. — cu exceptiune a presiedintelu si a vice-presiedinte- lu aceloru din urma — asup'a fiscalulu superioru regescu si asup'a substitutulu seu, in fine asup'a personalulu seu propriu ajutatoriu si manipulatoriu are curtea judiciale suprema reg. jurisdictiunea dis- ciplinaria, personalulu ajutatoriu si celu de manipu- lative inse alu curtii de casatiune regesci e su- pusu judecatoriei disciplinaria a curtii de casatiune regesci.

Curtea judiciale disciplinaria formata din curtea saprema judiciale cea de casatiune se compune din presiedinti respectivi ai acestoru curti, in casu de impedeare din presiedintele de senatu celu mai apr'ope cu rangulu dupa list'a de denumire si din 6 judecatori ai curtiloru acelorasi.“

§. 34 sa sune: „In privinti'a judecatoriei disciplinaria asup'a judecatoriloru reg. de instanti'a prima formeza ju- decatori'a disciplinaria a tablei reg. forulu alu doilea si celu din urma de apelatiune; in privinti'a ju- decatoriei disciplinaria asup'a tablei reg. formeza acestu foru judecatori'a disciplinaria a curtii judi- ciale supreme regesci.

